

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele
2012. szeptember

HÍREINK

Díjnyertes cikta juhok

Szeptember 21-23. között immár hatodik alkalommal rendezték meg a Kaposvári Egyetem Pannon Lovasakadémiáján a Kaposvári Állattenyésztési Napokat. A rendezvényen a hagyományoknak megfelelően a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság is részt vett. A rendezvény tenyészállat kiállításán - a XIX. Szent Mihály Napi Fórumon - az Őshonos Juh Szakbizottság különdíját a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság cikta (jerke) juhának ítélte.

A cikta juh hazánkba a török uralmat követő betelepítések nyomán érkező németajkú lakossággal került be. Magyarországon elsősorban Tolnában és Baranyában tenyésztették. A dél-dunántúli svábajkú falvak jellegzetes fajtája. Innen ered a fajta másik neve: tolna-baranyai sváb juh. Minden sváb portán megtalálható volt egykoron. A cikttát eredetileg kétszer nyírták, és háziipari termékek készültek gyapjából. A gyapjából készítették az asszonyok a vastag zoknit, a „fuszeklit”, az ujjasokat, a kesztyűket, valamint a sváb kézművesek jellegzetes papucsát, a „pacskert”.

Az Országos Állattenyésztési Felügyelőség érdeme, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található nagydorogi telepére összeszedte a környékből a még fellelhető cikta küllemű egyedeket az egykori sváb tenyésztőktől. A merinó hatást sikerült kiküszöbölni a fajtából, és így nagy értékű állomány jött létre. A Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség az a társadalmi szerv, amely törzskönyvezi és az MGSZH irányítja tenyésztését. A cikta a harmadik juhajtánk a racka és a cigája mellett, amelyet mindenképpen fenn kell tartani, mivel a legnagyobb és legtisztább állomány Magyarországon található ebből a fajtából. Cél az őshonos fajta genetikai képességének megőrzése, eredeti genetikai variációjuk fenntartása. A fajtának jelenleg gazdasági haszna nincs, kizárólag génmegőrzési célból tartják fenn négy tenyészetben.

Jó gazdája van a Jakab-hegyi Pálos kolostor romjainak

A Közmunka Programnak köszönhetően jó gazdája van a Jakab-hegyi Pálos kolostor romjainak. Megújultak a turistákat kiszolgáló létesítmények, elmaradtak a korábbi években gyakori károkozások.

A Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet területén a természeti értékek, védett fajok, geológiai képződmények mellett különleges kultúrtörténeti emlékek is találhatóak. Közülük kiemelkedő jelentőséggel bír az egyetlen hazai alapítású szerzetesrend, a Pálosok Jakab-hegy tetején található kolostorának romjai, a túrázók kedvelt célpontja. A kolostor romjainak konzerválása 2006-2007 folyamán történt meg, azóta méltó formában áll, emlékeztetve a látogatókat a régmúlt időkre.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében levő kolostor romok és az azokat körülvevő terület rendben tartása, a turisták hátrahagyott hulladékainak elszállítása, a kaszálás, továbbá a gyomnövények és

cserjék irtása állandó feladatot jelent. Mindezen teendők elvégzéséhez jelentős mértékben hozzájárul a Közmunka Program keretében a területen foglalkoztatott munkatárs, aki aktív természetjáróként személyes elkötelezettséggel végzi a rá bízott feladatokat. Munkájának köszönhetően megújultak a turisták kényelmét szolgáló padok, asztalok és a tűzrakóhely, valamint felújításra kerültek a terület értékeit bemutató információs táblák. Folyamatos jelenlétével, kvázi gondnokként ügyel a terület tisztaságára, rendjére; jelezve a kirándulóknak, hogy van gazdája a területnek, személyes jelenlétével elejét véve a károkozásnak, szemetelésnek.

AZ ELMÚLT HÓNAPBAN TÖRTÉNT

Témanapot tartottak gyerekeknek az Európai Együttműködés Napja alkalmából

2012. szeptember 21-én az Európai Együttműködés Napja (European Cooperation Day) alkalmából került megrendezésre az „Élő Duna” című program a kölkedi Fehér Gólya Múzeumban. A nap folyamán környezeti nevelési témanapot tartottak diákok részre a múzeum oktató kollégái „A Közép-Duna határon átnyúló védelme – a környezeti nevelés feltételeinek fejlesztése – DANUBE” projekt keretében.

A környezeti nevelési témanapon a Fehér Gólya Múzeumba ellátogató diákcsoport tagjai egész napon át tartó játékos vetélkedő keretében ismerhették meg a gólyák világát a múzeumban, a térség természeti értékeit és az ártéri területek sajátosságait gyalogos és lovaskocsis kiránduláson a Nagy-réten; a nap zárásaként pedig a hagyományos halászati módszereket a Boki-Duna halászati bemutatóhelyen. A diákok az újonnan beszerzett oktatási felszerelések és segédanyagok használatával számtalan érdekes információt szerezhettek tapasztalati úton - megfigyelések, vizsgálatok révén. A részt vevő diákok a nap folyamán a vizek - és ezen belül a Duna - védelmének fontosságáról győződhetnek meg, sajátíthattak el sok információt közvetlen és közvetett módon egyaránt.

A program a horvát Zeleni Osijek Természet- és Környezetvédelmi Egyesület (HR), a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (HU), és a Javna ustanova Agencija za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Osječko-baranjske županije (HR) szervezettel együttműködésben megvalósuló „DANUBE” projekt részeként valósult meg. A projekt célja, hogy a közreműködő szervezetek hosszú távú, határon átnyúló együttműködésének köszönhetően megismertessük a Duna mente egyedi természeti és kulturális értékeit a helyi lakossággal. Emellett kiemelten fontos a Duna folyó mellett magyar és horvát fiatalok környezeti nevelési központjainak fejlesztése, a szükséges oktatási infrastruktúra megvalósítása és kétnyelvű oktatási segédanyagok elkészítése.

EMBER ÉS TERMÉSZET

Október 4.: Az Állatok Világnapja

Az Állatok Világnapját 1931-ben Olaszországban hívták életre, azóta minden esztendőben Szent Ferenc emléknapján, október 4-én ünneplik. A kezdeményezés célja eredetileg a vadon élő állatok pusztulásának megfékezése volt, majd később a kör tágult, minden állat védelmét felvállalta. Magyarországon 1991-től vált népszerűvé. Hazánkban és külföldön számos természetismereti programot tartanak ezen a napon: kirándulásokat, állatbemutatókat, ismeretterjesztő előadásokat, vetélkedőket. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hagyományosan az ünnephez igazodva idén is meghívásos vetélkedőt rendez pécsi alsó tagozatos általános iskolás diákok részére. A vetélkedő helyszíne a Tettye Oktatási Központ lesz, időpontja október 4., 9:00 óra.

Megújult programkínálat az Abaligeti-barlangban

A csodálatos cseppköveiről méltán híres Abaligeti-barlang az őszi-téli időszakban is érdekes programkínálattal várja a felnőtteket és a gyerekeket egyaránt.

A felnőtteknek különleges **meditációs túrákat** és **hangsétákat** kínálunk. A **meditációs túra** keretében a barlang megismerése mellett a résztvevőknek alkalmuk nyílik 30 percen át gondolatokba, meditációba mélyülni, ezáltal a hétköznapi zajaitól, problémáitól eltávolodni a Bodó-hegy belsejében, 40 méterrel a felszín alatt. A **hangséta** során a barlangi patak megannyi hangjára koncentrálni, csendben, lassan járhatják végig a résztvevők a barlangot. A program során a vizuális élmények mellett kiemelt szerepet kap a hangok különleges, sajátos világa. A kétféle túra kombinációjára is lehetőség nyílik. Az egyórás programokon 14 év felettiak vehetnek részt. A részvételi díj felnőtteknek 1000 Ft/fő; diákoknak, nyugdíjasoknak: 800 Ft/fő. A maximális létszám 15 fő. A túrákon való részvételhez minden esetben előzetes bejelentkezés szükséges, legalább egy héttel a tervezett túra előtt! A túrák a 2012. október 15. – 2013. március 15. közötti időszakban, 10.00 és 14.00 óra között kérhetők. Tel.: 72/498-766.

A legkisebbeket **Barlangi manó túrákkal** várjuk. E manótúra a barlangok varázsát kínálja gyermekeknek, egy mesés elemekkel átszőtt programon. A résztvevők megszemélyesített barlangi denevérfi segítségével ismerhetik meg a barlangok keletkezését, a föld alatti rejtett élővilágot, és ebben segítségükre lesz egy helyes kis manó. Az Abaligeti-barlang belépőjegy ára tartalmazza a manóvezetés részvételi díját. A manóvezetés időtartama kb. egy óra. A barlang hőmérséklete átlagosan 11-12 °C, ennek megfelelő öltözet ajánlott. A túrákra előzetes bejelentkezéssel 10-40 fős csoportokat várunk! A túrák a 2012. október 15. – 2013. március 15. közötti időszakban kérhetők. Tel.: 72/498-766.

Oktatási programok az Abaligeti-barlangban

Az iskolai oktatást jól kiegészítő, gyakorlati megközelítésű programokon bővíthetik ismereteiket a diákok az Abaligeti-barlangban és környezetében megtartásra kerülő foglalkozásokon.

A „**Csodálatos karsztvilág**” program résztvevői elsőként körülbelül két iskolai tanóra időtartamú (80-90 perc) földrajzi témájú barlangi tanórán vehetnek részt. E túra során jobban megismerhetik a barlangok kialakulásának folyamatát, a karsztbarlangok jellegzetes képződményeit, a mikroformáktól a cseppkövek csodálatos világán át a hatalmas omlásos terekig. Ezt követően barlangfelszín-túra következik, amelynek keretében a karszterületek jellegzetes felszíni formakincse tanulmányozható (víznyelők, töbrök, stb.). A túra folyamán jellegzetes kultúrtörténeti emlékek is megfigyelhetők (mészégetés, faszén-égetés nyomai). A program során a gyerekek aktív részvételére is lehetőség nyílik, azonosíthatják a megismert formákat, kőzetmintákat vehetnek kézbe, tanulmányozhatnak.

A program időtartama: 3 óra. Helyszín: Abaligeti-barlang. A részvételi díj a kombinált jegy ára (felnőtt: 1250 Ft/fő; diák, nyugdíjas, gyermek: 1000 Ft/fő). A program október 16. és március 14. között kérhető.

Az „**Élet a barlangban és környékén**” című programon a tanulók egy 80-90 perces barlangi biológiaórán vehetnek részt, amely elsősorban a barlangi élővilágra fektet hangsúlyt. A barlangi túra után foglalkozás következik a Denevérmúzeumban, amelynek során a résztvevők jobban megismerhetik a barlangnak és környékének élővilágát; a patak apró élőlényeitől (vakrákok) a barlang négy lábú állatvendégein át (vidra) a repülő élőlényekig (denevérek). A múzeumban tett látogatás során érdekes ismereteket szerezhetnek a denevérek titokzatos életéről, sokat tanulhatnak a barlang környezetének élővilágáról (növények és állatok kapcsolata, egy erdei madáretető vendégeinek a megtekintése, lábnyomok felkutatása). A program keretében a tanulók játékos keretek közt, aktívan és élményszerűen tanulhatnak.

Kisebb csoportokat alkotva feladatokat végezhetnek a barlangban és a múzeumban hallottak és tapasztaltak alapján, a múzeumon kívül beazonosíthatják a növényeket, illetve lábnyomaik alapján az állatokat. A program időtartama: 3 óra. Helyszín: Abaligeti-barlang. A részvételi díj a kombinált jegy ára (felnőtt: 1250 Ft/fő; diák, nyugdíjas, gyermek: 1000 Ft/fő). A program október 16. és március 14. között kérhető.

„Barlangi csodák – csodás barlangok” – előadások iskolákban, igény szerint!

A „Barlangi csodák-csodás barlangok” előadást elsősorban felső tagozatos diákok, illetve oktatóik részére tartják iskolákban, oktatási intézményekben szakképzett oktatók és napi barlangi rutinnal rendelkező szakemberek, előzetes időpont egyeztetést követően.

A karsztok működése és a barlangok csodái a földrajzoktatásban a rendelkezésre álló idő csökkenésével a perifériára kerültek. Oktatóink az előadásokat gazdag bemutatóanyag kézbe adásával, saját képanyagaik felhasználásával és barlangi tapasztalataik továbbadásával végzik. Ezzel a tankönyv szemtől gyönyörködtető képein felül olyan kézzel fogható tapasztalatokkal is gazdagodnak a diákok, melyek segítségével folyamataiban is képesek lesznek értelmezni ezt a méltatlanul hanyagolt, de az emberiség jövője szempontjából igen csak fontos (édesvízkészletek, globális vízhiány, ivóvízellátás) témakört.

A jelentkezők két különböző időtartamú program közül választhatnak. A rövid foglalkozás 45 perces, ára 250 Ft/fő, míg a hosszú foglalkozás 90 perces, ára 400 Ft/fő. A programra előzetes jelentkezés szükséges! Tel.: 72/517-222. E-mail: rozsaa@ddnp.kwm.hu

Októberi programok a Mohácsi Történelmi Emlékhelyen

Október folyamán minden hétfőn programokkal, az őszi szünet idején akciókkal várjuk a Mohácsi Történelmi Emlékhelyre ellátogatókat.

Október 6.: Gyermekszombat az Emlékhelyen

Október első hétfőjén különleges programokkal várjuk a gyerekeket és a családokat a Mohácsi Történelmi Emlékhelyre. A résztvevők saját maguk által megtervezett figurákat hozhatnak létre; kartonpapírból páncélt, sisakot készíthetnek olló és tűzőgép segítségével. Megtapasztalhatják a harcosok életét, megvívhatják csatájukat egymás ellen fakardokkal, illetve patkódobáson is részt vehetnek. A fakardokon kívül korhű fegyvermásolatokat is kézbe vehetnek, sodronyíngot, páncélt, sisakot ölthetnek magukra.

10:00-12:00 óráig "barkácsolás": parafadugóból katonafigurákat, csuhéból lovacskát, gesztenyéből lovat és török basát alkothatnak szakavatott kézműves útmutatásai alapján. Amíg a gyerekek elmélyülten alkotnak:

10:30 és 11:30 órai kezdettel a szülők részére elmélyült idegenvezetés indul a sírkertbe.

12:00 órától bajvívás, fakardok segítségével körpárbajokat vívhatnak a gyerekek, majd célba dobhatnak patkóval. A részvételi díj egységesen mindenki számára: 1000 Ft/fő.

Október 13.: Hadijáték a Mohácsi Történelmi Emlékhelyen

Élje át a középkor hangulatát, a korhű ruhák segítenek, hogy szárnyalhasson a képzelet! Ha szeretne kilépni a szürke hétköznapiakból, jöjjön el a Mohácsi Történelmi Emlékhelyre! Korhű ruhák viselete, fegyverek bemutatása. Vitézi próba: Íjászat lóhátról (életnagyságú lófigura), versenyfutás hadifelszerelésben, kutatólapok kitöltése az Emlékhelyről.

10:00-12:00 óráig és 14:00-16:00-ig a középkori ruhák és fegyverek bemutatása, sisakok és sodronyíngek felpróbálása. Íjászat, ügyességi verseny a sírkertet övező erdő területén. Ezt követi az Emlékhely bemutatása. A részvételi díj egységesen mindenki számára: 1000 Ft/fő.

Október 19-20.: Esti séta a sírkertben

Elég bátor hozzá, hogy éjszaka sétáljon a temetőben? Akkor jöjjön el a Mohácsi Történelmi Emlékhelyre! Éjszakai idegenvezetés a sírok között fáklyákkal, mécsesekkel a kézben.

A séták október 19-én 20:00 és 24:00 órai kezdettel, október 20-án 20:00 és 22:00 órai kezdettel indulnak. A részvételi díj egységesen mindenki számára: 1000 Ft/fő. A belépőjegy tartalmazza a kiállítás megtekintését is.

Október 22.: "Sisak a fejen, vasruha a testen"

Próbálja ki, öltse magára egy középkori fegyveres ruháját! Elég erős? Hány percig bírja tartani a láncos buzogányt? Aki a láncos buzogányt a nyél végénél fogva csupán 4 percig kinyújtott kézzel vízszintesen tartani

tudja, jutalomban részesül!

A nap folyamán óránként fegyverbemutató, tárlatvezetés a kiállításon, idegenvezetés a sírkertben. A részvételi díj egységesen mindenki számára: 1000 Ft/fő.

Október 23.: '56-os kedvezmény

Aki 1956-ban született - azaz idén 56 éves - ingyenesen látogathatja meg a nap folyamán a Mohácsi Történelmi Emlékhelyet.

Október 20-november 4.: "Gyermekszemmel a mohácsi csata"

Rajzpályázat! Ha gyermeke saját maga által készített rajtot hoz a mohácsi csata jeleneteiről, vagy szereplőiről, és hozzájárul ahhoz, hogy az Emlékhelyen a rajtot bemutathassuk, akkor a gyermek belépődíját az akció időtartama alatt elengedjük. Kérjük, a kép hátoldalán tüntessék fel az alkotó nevét és címét.

Október 28-november 4.: Óriási kedvezmény a Mohácsi Történelmi Emlékhelyen október 28. és november 4. között!

Az 1500 Ft/fő belépőjegy ár helyett mindenki egységesen 500 Ft/fő belépti díj ellenében tehet látogatást az Emlékhelyen.

Halottak Napja alkalmából november 2-án 14:00 órakor Főhajtás nemzetünk nagy temetőjében - kegyeleti megemlékezés.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság programjai októberben és november elején

Október 1.: Idősek Világnapja a Pintér-kert Arborétumban

A látogatók szakvezető kíséretével ismerhetik meg a kert életének sajátosságait, az ősz színeiben pompázó növényvilágot. A szépen gondozott kertben számos növényfaj ebben az időszakban látványos, többek között a szúrós csodabogyó, a pirítógyökér, a fehér tündérrózsa és a májvirág levele, a naspolya, a birs és a hólyagfa termése.

Helyszín, időpont: Pécs, Pintér-kert Arborétum, 10.00 és 12.00 óra. A részvételi díj: 400 Ft/fő, nyugdíjasoknak igazolvánnyal ingyenes.

Október 2.: DDNP Klub

Madarat mentettem – Wágner László előadása. Diabetés előadás.
Helyszín, időpont: Pécs, Tetteye Oktatási Központ, 17.00 óra. Ingyenes.

Október 6.: „Színes lombok” túra – JELVÉNYGYŰJTŐ TÚRA

A Zobápusztáról induló kirándulás során hamisítatlan erdei túrán vehetnek részt az érdeklődők. Megismerkedünk az erdei életközösségek bonyolult, ám mégis egyszerű törvényszerűségei alapján működő rendszerével. Utunk felénél felkapaszkodunk a Cigány-hegyi kilátóra, ahol lenyűgöző panoráma kárpótol fáradozásainkért. Utunk második felében a vadregényes Hidas-völgy bukducsoló vízfolyását követve érünk a patakos völgy legjelentősebb földtani értékét jelentő Csurgó mésztufa formációihoz. A kirándulás végén a Vargánya tanyán zsíros kenyér és tea várja a jelentkezőket. Helyszín, időpont: Zobápuszta, Vargánya tanya, 10.00 óra. A túra hossza, időtartama: 11 km, 5-6 óra. A részvételi díj: 500 Ft/fő.

Október 10.: Kis tudós - Pecsétgyűjtő program gyerekeknek (II. sorozat)

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság Tetteye Oktatási Központja játékra invitálja a 7-13 éves diákokat! A játék egy előadásorozat része, ahol a résztvevők rengeteg érdekességet tudhatnak meg a természetvédelem gyakorlati tevékenységeiről, valamint a növényekről, a gombákról és az állatokról. Azok a gyerekek, akik a pecsétgyűjtő sorozat hat programján részt vesznek, ingyenesen látogathatnak el családjukkal (max. 5 fő) a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság egyik szabadon választott túrájára 2012-ben vagy 2013-ban.

Az október 10-i program témája: Természet a kémcsőben. Egyszerű biológiai kutatások.

Helyszín, időpont: Pécs, Tetteye Oktatási Központ, 15.00 óra. A program időtartama: 1,5 óra. A részvételi díj: 300 Ft/fő.

Október 13.: Geotóp Nap 2012 – A földtudományi természeti értékek napja

A Magyar ProGeo Egyesület az idén október 13-án, szombaton rendezi meg földtudományi értékeinket

(különleges felszínformákat, kőzeteket, ásványokat, ősmaradványokat stb.) bemutató és a földtudományi természetvédelmet az érdeklődőkkel megismertető terepi programjait.

Vezetett földtudományi túra indul Pécssett, a Tettyén (triász és szarmata kori mészkövek, pleisztocén édesvizi mészkő); látogatás botanikai szakvezetéssel a Pintér-kertben; kedvezményes barlanglátogatási lehetőség a Tettyei Mésztufa-barlangban. Helyszín: Pécs, Tettye tér 9. Földtudományi vezetés: 10.00 és 14.00. Botanikai vezetés: 12.00. A programon való részvétel ingyenes.

Október 15.: Kis Természetbúvárok Szakköre

A Kis Természetbúvárok Szakkörének foglalkozásain rátermett oktatók segítségével, élményt adó programokon fedezhetik fel a gyerekek az élővilág titkait. Többek között megtudhatják mi történik a tavak vizében, merre és miért vándorolnak a madarak, mivel táplálkoznak a rétisások, hogyan tájékozódnak a denevérek.

Az október 15-i foglalkozás témája: Városlakó állatok.

Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 15.00 óra. A program időtartama: 1,5 óra. A részvételi díj: 300 Ft/fő.

Október 19.: Csillagnéző túra a Zselici Csillagoségbolt-parkban

A Zselicben a lakott területektől, városoktól távoli, világítás nélküli helyen olyan látvány tárul a túrázók elé, amilyen nemcsak Magyarországon, hanem egész Európa területén is ritkán adatik meg. Naplemente után derült, felhőtlen égbolt esetén a csillagos égbolt megfigyelésére lesz lehetőség Európa egyik legkisebb fényszennyezésű területén, csillagász szakember segítségével. A résztvevők távcsővel figyelhetik meg a szabad szemmel nem látható jelenségeket, és számtalan érdekes információt tudhatnak meg a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi őretől.

A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges, létszámkorlátozás van! Telefon: 30/405-4571. Helyszín, időpont: Zselic, Hotel Kardosfa, 17.00 óra.

A túra hossza, időtartama: 5-6 km, 3-4 óra. A részvételi díj: Felnőtt: 800 Ft/fő; 18 éves korig: 600 Ft/fő.

November 6.: DDNP Klub

New York–San Francisco–Grand Canyon–Las Vegas – Gáspár Attila előadása
Diabetés előadás.

Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 17.00 óra. Ingyenes program.

November 7.: A biológia úttörői – kutatók itthon és a nagyvilágban – Temesi Andrea előadássorozata

Szent-Györgyi Albert, Czeizel Endre, Csányi Vilmos

Diabetés előadás.

Helyszín, időpont: Pécs, Tettye Oktatási Központ, 17.00 óra. Ingyenes program.

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Turisztikai és Közkapcsolati Osztály
7625 Pécs, Tettye tér 9.

Tel.: 72/518-221, 72/518-222

E-mail: wodtke@ddnp.kwm.hu, komlos@ddnp.kwm.hu

www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.